

Канадська Комісія розглядає меморандум в справі Мадриду

Оттава, Онт. (М.Світуха). — Представники Канадської Ради Поневолених Європейських Націй в Оттаві предположили парламентарній підкомісії для справ Конференції про безпеку та співробітництво в Європі об'єднаний спільний меморандум в імені дев'ятих національних груп, об'єднаних у Раді: українців, білорусів, литовців, латвішів, естонців, поляків, чехів, словаків і мадярів.

Ця спеціальна підкомісія канадського парламенту є частиною постійного парламентарного Комітету у справах закордонних зв'язків і національної оборони має завдання збирати матеріяли та підготувати звіт для парламенту Канади в справі становища Канади до питань Гельсінкських угод, які будуть предметом обговорення на Мадридській конференції, починаючи від 11-го листопада цього року.

Цей спільний меморандум наголошує зокрема т.зв. принципи ч. VII і VIII Гельсінкських угод, які відносяться до пошанування людських прав і громадських свобод включно з свободою думки, сумління, релігії та віри, як також — до забезпечення нерівності на самовизначення народів. В меморандумі проаналізовано важливість включення саме цих принципів і гуманітарних зобов'язань. Третю кошика Гельсінкського Заключного Акту для західних держав, зокрема для Канади, це зроблено ряд висновків, які повинні керувати політикою Канади у майбутньому.

МАНІФЕСТАЦІЯ В ІРВІНГТОНІ

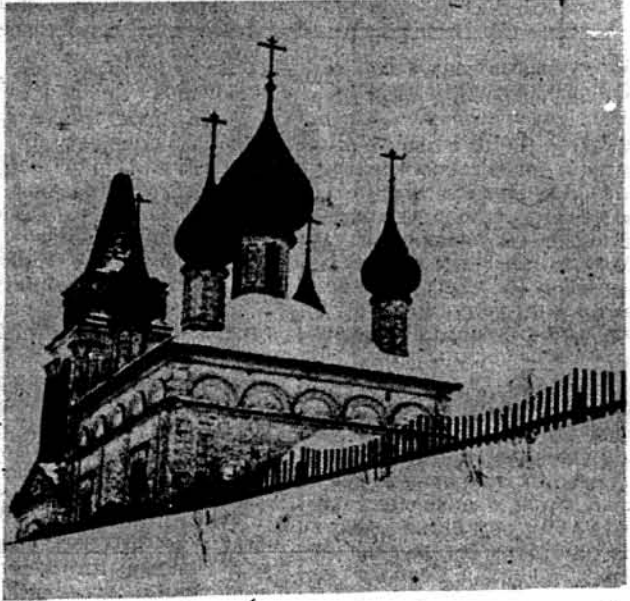
Ірвінгтон, Н. Дж. — Відділ УККА в Ньюарк-Ірвінгтоні в порозумінні з Координаційною Радою стейт Нью Джерзі, влаштовує маніфестацію в об'єкті Юрія Шухевича та інших українських дисидентів та політичних в'язнів. Маніфестація розпочнеться в суботу, 18-го жовтня о.р. о. год. 2-й по полудні спільною молитвою в церкві св. Івана Хрестителя при Сенфорд авеню, а після походу вирушуть до міської ратуші в Ірвінгтоні, де виступатимуть представники міського уряду, сенатори і конгресмени та будуть прийняті відповідні резолюції.

Еміль Анціс розповідає про мальовничу Україну

Джерзі Сіті, Н.Дж. (Л. Воланська). — "Третьою широкою хвилею прибувають все нові й нові емігранти з України до З'єднаних Штатів Америки. Серед них багато українців, а ще більше не-українців, але мешканців України, які народилися, зросли, сформувалися серед українського оточення і впливали в русло української культури своєю творчістю, пізнавши до глибини і українських людей і українську незвичайну природу і нашу, хоч глобальну тепер, але все ще жевріючу культуру. Таким є і киянин Еміль Анціс, кінооператор жидівського походження, який все своє професійне життя кінооператора, мистецького фотографа і журналіста також провів в Україні, фотографуючи помістичському різним прийомами її невичайну красу.

В товаристві актора й режисера, Олександра Кофмана і в товаристві Кофманової зеленоокої красуні — дружини Євгенії Беліної, акторки-декламаторки, яка вже заворожує українську громаду великого Нью Йорка своїми виступами, Еміль Анціс був гостем редакції "Свободи" у вівторок, 23-го вересня, принісши зі собою зразки своїх бездоганних праць — велику течку світлин, прозірок і фільмів.

Не менш захоплюючи бу-

Баня Володимирського собору в Києві

ла і розмова з мистецтвом-кінооператором, людиною всебічно освіченою, поінформованою й доброзичливою — він радо ділився своїми цікавими спогадами про Київ, Карпати й загально про Україну, про піднесений стан життя в СРСР загалом, про спустошення, яке заподіяли режимники в людських рядах, в людських, на жаль, серцях і душах.

Народжений в "найкращому місті світу" — за його

КРИЗА В ПОЛЬЩІ ВСЕ ЩЕ ТРИВАЄ

Варшава, Польща. — У своїй довгій промові до членів Центрального Комітету польської Комуністичної партії Станіслав Кана, перший секретар Компартії який прийшов на місце Едварда Герца у вівторок довготривалих робітничих страйків і загостреної політичної ситуації заявив, що покищо криза триває і то не тільки економічна, але також політична, а також існує загроза для комунізму, якщо така ситуація триватиме довше.

У заключному слові Кана признався, що двомісячні страйки і неспокій в Польщі настигли у вівторок, 7-го жовтня. У вівторок нарад з ЦК були виклинені всім членів і прийнята резолюція про зміцнення соціалістичної системи в Польщі всіма засобами.

Наради Центрального Комітету Компартії закінчилися у вівторок, 7-го жовтня. У вівторок нарад з ЦК були виклинені всім членів і прийнята резолюція про зміцнення соціалістичної системи в Польщі всіма засобами.

Советська преса не перестала атакувати вільну профспілку Польщі "Солидарносьць". Останньою з гострою критикою виступила газета "Труд", орган советської центральної профспілки, яка вказує на небезпечні тенденції, в польському робітничому русі, бо, мовляв, вільна профспілка не зуміє оборонитися без підтримки Компартії від "антисоціалістичних сил", які діють в країні.

Канадський парламент розпочав дебати над конституцією

Оттава, Канада. — В напруженій атмосфері канадського федерального парламенту в Оттаві розпочався дебати над змістом і способом затвердження нової канадської конституції. Таким чином справа нової конституції ввійшла у кінцеву фазу після більше як 50-річної дискусії на цю тему.

Після невдачних спроб прем'єра федерального уряду П'єра Трудо дійти до узгодження з 10 провінційними прем'єрами в справі цієї конституції, Трудо перебрав на себе ініціативу й започаткував процес "патрії" (убатківчення) в федеральному парламенті. До Лондону, Англія, вилетів двох речників уряду — Марка МакГвігена, міністра закордонних справ, і Джона Робертса, міністра екології — відбутти розмови з прем'єром Англії Маргарет Татчер та її міністром закордонних справ лордом Керрінгтоном та зложити візити до королеви Єлизавети II, яка є формальним головою Канади. На "патрії" канадської конституції мусять згодитися британські державні чинники, а парламент мусить вивести відповідну ухвалу, бо в Канаді дотепер обов'язує британський Північноамериканський Акт з 1867 року, який править за її конституцією.

Приспівуючи дискусію, прем'єр Трудо запропонував парламенту в Оттаві передати цілу справу спільній комісії Палати громад та Сенату з дорученням, щоб не пізніше 9-го грудня вона представила парламентові свої готові проєкти. Як було до передбачення більшість провінційних прем'єрів гаряче заперечували проти таких заходів, обороняючи "суверенні" права провінцій.

Якщо федеральний парламент більшістю голосів прийме нову конституцію, вона буде передана провінціям, які в часі до двох років матимуть право поробити до неї додатки, або схвалити додатки пороблені іншими. Коли ж і це не доведе до узгодження, тоді стане правосильним ухвала, що шість провінцій — дві найбільші Онтаріо й Квебек, дві атлантийські, які мають 50 відсотків населення атлантичного району й дві західні, які мають 50 відсотків населення західного району, матимуть це право. Федеральний уряд може звернутися до провінційної легіслатури, або зарядити провінційні референдуми для переведення таких ухвал.

РЕЄСТРАЦІЯ ДО ВИБОРІВ

Нью-Йорк, Н. Й. — Мешканці Нью Йорку й околиць все ще мають можливість зареєструватися до виборів, які, як відомо, відбуватимуться 4-го листопада. Це вони можуть зробити у своїх льокальних голосуючих місцях у четвер, 9-го жовтня і в суботу, 11-го жовтня від 1-ої години по полудні до 9-ої вечора. Ближчі інформації можна отримати телефонічно від Бетті Долен, ексекютивного директора виборчої ради в Нью Йорку. Треба телефонувати на число: 924-1860.

ІРАКСЬКІ ВІЙСЬКА ПОСУВАЮТЬСЯ ВПЕРЕД

Багдад, Ірак. — Завдяки підкинутому резерву в район міста Хоррамшар, іракські війська здобули портове побережжя й значну частину того міста й перейшли до очисувальної акції. Звільнені відділи частково переходять на відтинку Абадану, де далі горять нафтові улаштування, зокрема велика рафінерія, а частково в напрямі Агвазу та Діффулю, куди підходять й свіжі резерви.

Підкинення резерву в район Агвазу, де вже почалася окружальна акція, та Діффулю, головного нафтоперевозного, технічного й комунікаційного осередку Куїстану (Арабістану), уможливили іракському командуванню розпочати битву за ті два головні осередки, після здобуття яких іракські частини зможуть домінувати у цілій провінції Куїстан, головному нафтовому басейні Ірану та, обпершись об гори Лягрос, матимуть дуже вигідні оборонні позиції.

Великою допомогою для Іраку є покищо часткове приступлення Йорданії до війни по його боці. До йорданського порту Акаба в спрямовано всі кораблі, призначені для Іраку. Серед них є також два советські з великим ладунком зброї й запасних частин, яких брак відчуває іракська армія. Король Йорданії Гуссейн організував такий масовий транспорт,

У СВІТІ

В ШАНХАЙ, КНР, суд засудив колишнього видатного футболіста і одного з лідерів повстання, що його організувала вдова Мао Дзіянґ Чінг, Гю Йонґіана на кару смерті зі завішенням на два роки. Той дивний присуд виніс суд за те, що Гю з доручення "гену чотирьох" зорганізував був у Шанхаї і вів нібито спортову організацію, під прикриттям якої він на ділі приготував пляни і ударні групи для перевороту. Гю належав до лівого крила комуністичної партії і відігравав значну роль в часі Великої культурної пролетарської революції. Крім обвинувачення у підготові перевороту, Гю суджено за знущання над великим числом людей у часі, коли він був чинним у службі безпеки. В доповідненні до повідомлення про суд і засуд Гю преса подала, що процес проти "гену чотирьох" і шости інших обвинувачених повинен початися ще цього місяця.

СУД В ІСЛЯМАБАДІ, Пакистан, засудив генерала пакистанської армії Таліамаля Гусайна та його сина, поручника пакистанських військ, Навіда Таліамаля Маліка на кару смерті за підготову державного перевороту проти президента Мухаммеда Зія уль Гака. Обидвох судив військовий суд, що складався з семи старшин. З огляду на докази, суд не міг не засудити обидвох, але після винесення присуду широкі кола військовиків, навіть найближчі співробітники президента та його особисті приятелі, намагалися вплинути на нього, щоб він помилував засуджених.

В СІНГПІ комуністична партія є поза законом. Спроби організувати комуністичні клітинки переслідують поліцією і судом. Приловлені на такій діяльності карані законом, в деяких випадках навіть карою смерті. Останньою сінгпеською поліція заарештувала в Каїро трьох советських кореспондентів, яких обвинувачено не лише в тому, що організували комуністичні ячейки, але ще й до того розділяли гроші на таку діяльність. Арештованими є три співробітники журналу "Нью Таймс": Владімір Шелесті, Владімір Кедров та Дімітрій Згерскі. Арештування тих трьох советських громадян, згідно зі загальною опінією, значно погіршить советсько-сінгпеські відносини, а навіть може doprowadити до якихось інцидентів.

РОБЕРТ МУТАБЕ, прем'єр республіки Зімбабве від часу її недавнього перетворення з англіської колонії Родезії, став перед небезпечкою боротьби на два фронти: проти білої меншости, яка фактично сидить здобна керувати країною, але яка нараховує тільки 250.000 людей, і проти чорної більшости, якої є сім мільйонів. В коаліційному уряді Мутабе є представники лівого крила і різних лівих організацій, які вимагають остаточної розсправи з білими і протгання їх з Родезії. Частина власної партії Мутабе, а в першу чергу, та, яка складається з його колишніх партизан, вимагає того самого. Щоб заспокоїти їх усіх, Мутабе вголосив цілий ряд промов, у яких поставив вимогу до білих, щоб вони "визнали свою поразку й піддалися". Який відгомін будуть мати ці його виступи серед білих, неважко передбачити, якщо взяти до уваги, що власне вони побудували ту країну, піднесли її господарку на дуже високий рівень, а тепер мали б це все передати в руки чорних, які ані не провадили великих здібностей керувати складними справами, ані не роблять заходів, щоб вивчити принципи й методи керівництва.

ПЕРЕВЕЛИ НОВІ АРЕШТИ В УКРАЇНІ

Нью-Йорк, Н. Й. (Прессова служба ЗП УГВР). — Згідно з повідомленням "Інформаційного бюлетеня" Української Гельсінкської групи ч.4 за цей рік, що його одержало Закордонне Представництво тієї групи, в безрезиц.р. арештували в Червонограді лікаря-дентиста Степана Хмару, а 14-го квітня ц.р. арештували в Києві Валерія Шевченка, 1934 року народження.

Шевченко, за професією журналіст, працював в Українському товаристві дружби з зарубіжними країнами та у агентстві РАТАУ, цими та у розповсюджуванні самвидавного "Українського вісника" ч.10.

Дня 10-го березня ц.р. в Києві арештували теж Валерієвого друга Олександра Шевченка, Олександра Шевченка, приблизно 45 років, працював в "Українському біохімічному журналі". За професією він філолог.

Книжкою „Українці в Мериленді” цікавляться американські школи

Балтімор, Мд. (Іван Малко). — Володимир Сушко, який є одним із трьох головних авторів і редакторів книжки англійською мовою п.н. „Українці в Мериленді”, одержав відповідь з Департаменту публічних шкіл міста Балтімору, що ця книжка буде включена в список праць, які служать як допоміжний навчальний матеріял у школах цього міста. Понад 200 публічних шкіл Балтімору є під зарядом цього Департаменту. Про це рішення повідомила В.Сушка Джессі Гледден з Бюро суспільних наук усьому Департаменту в четвер 18-го вересня ц.р., пишучи рівночасно, що їхнє Бюро поручить книжку „Українці в Мериленді” Джералдові Дойлові, адміністраторові Бюро навчальних засобів в публічних школах Балтімору.

Це вже другий успіх книжки „Українці в Мериленді” бо 17-го березня ц.р. Франсес Флемінг, адміністраторка шкільних бібліотек у публічних школах повіту Балтімор, у своєму листі до В.Сушка повідомила його, що її бюро прихильно розглянуло цю книжку і поручило її бібліотекарям у середніх школах, як побажаний допоміжний матеріял у навчальних програмах тих шкіл.

Книжку „Українці в Мериленді” придбали рівнож майже усі бібліотеки університетів і коледжів стейт Мериленд, а і бібліотеки багатьох інших університетів ЗСА і Канади.

Книжку „Українці в Мериленді” видала в 1977 році Українська Освітня Асоціація Мериленду при фінансовій допомозі Мерилендської комісії 200-річчя ЗСА та поодиноких жертводавців. Крім В.Сушка, Степан Босараб і Павло Фенчак є головними авторами і редакторами цієї книжки. Крім них ще Гліб Гаюк, Арета Купчик, Ліда Сушко, Софія Михайлишин і Василь Палійчук збагатили цю понад 500-сторінкову документальну працю своїми статтями. „Українці в Мериленді” є першою і покищо єдинною джерельною працею про українців у цьому одному з найстаріших стейтів Америки.

В АМЕРИЦІ

СТЕНТ КАЛІФОРНІЯ, який розпоряджас найбільшою кількістю електоральних голосів, не зважаючи на інтенсивну кампанію демократів і демократичного кандидата Джиммі Картера, правдоподібно підтримуватиме у виборах свого колишнього губернатора, а тепер кандидата Республіканської партії на президента Рональда Регена. Демократична партія веде тепер у стейт кампанію, метою якої є зареєструвати якнайбільше демократів і прихильників до Демократичної партії виборців. Останні опити, переведені газетою „Нью Йорк Таймс” і Сі-Бі-Ес Ньюз показують, що Регена підтримуватимуть 40 відсотків каліфорнійців, Картера 28 і Андерсона 11.

ДОРАДНИКИ ПЕНТАГОНУ і деякі спеціалісти передбачають, що 30-бillionова програма розбудови і уліпшення ракет типу МХ напевно буде змодифікована, або цілком знесена після виборів 4-го листопада ц.р., не зважаючи на те, хто виграв вибори — Джиммі Картер чи Рональд Реген. Дорадники уважають, що обидва кандидати сумніваються в успішності програми, але не говорять про це голосно, щоб не пошкодити собі у передвиборчій кампанії і щоб оминати закиди, що вони легковажать оборонну програму ЗСА.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖИММІ КАРТЕР заявив кореспондентам у Мілвокі, Віск., що він і Леонід Брежнєв обмінялися листами, у яких порушили багато питань, зокрема закордонної політики, а війни між Іраком й Іраном зокрема. Картер переконаний, що Советський Союз „не хоче поширення війни у Перській затоці”. В інтерв'ю з кореспондентом місцевої телевізійної станції Картер, який перебував в Мілвокі для ведення передвиборчої кампанії, заявив, що листа Брежнєва передав президентові Картерові міністер закордонних справ СРСР Андрей Громико 10 днів тому під час його зустрічі з державним секретарем ЗСА Едмундом Маскі в Нью Йорку. „Найбільшою загрозою було б те, — заявив Президент, — якщо б СРСР увійшов до Ірану чи до іншої країни з метою контролювати перелив Перської затоки”. Самого змісту листа Брежнєва президент Картер не коментував.

ВИБОРЧИЙ КОМІТЕТ Республіканської партії створив комісію спеціалістів, завданням якої буде слідкувати за потягненнями Уряду, бо серед республіканців існує побоювання, що „Адміністрація президента Картера планує якусь „потрапляючу” акцію, щоб змінити наставлення в народі до демократичного кандидата і тим самим перерішити вислід виборів в користь Демократичної партії. Існують відомості, що Уряд веде таємні переговори з іракським урядом у справі звільнення боєвої малої частини закладників, очевидно за відповідну рекомпенсату, знаючи, що до закладників існує великий сентимент в американському народі. Дорадники Регена сходяться на тому, що кождою дню і обмінюються думками та інформаціями про стратегію демократів.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — \$30.00, 6 months — \$16.00, 3 months — \$9.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

P.O. Box 346

Jersey City, N.J. 07303

Конечність розв'язки проблем

Із усіх турбот і журб, якими насичене життя української вільної громади в Америці, найприкрішою і найповажнішою, мабуть, журбою є відсутність чіткої і задовільної відповіді на запит, хто властиво цікавиться існуючими болотними проблемами нашої громади? Чи немає взагалі таких проблем? Але ж ними можна плоти гатити! Згадаємо тільки кілька, щоб не бути голословними:

1. 4-го листопада ч. р. вибиратимуть у ЗСА нового президента. Української громади у передвиборчій акції наче немає. Немає в цій справі зборів, дебат, не було і немає нарад, як використати цей передвиборчий час, у якому всі кандидати, вганяючись за потрібними їм голосами, є найбільш приступними для кожної активної громади, кожної расової чи етнічної групи в ЗСА.

2. У столиці Іспанії Мадриді відбудеться нова конференція 35-ох сигнаторів Гельсінкського договору з 1975 року, яка має перевірити, чи виконано тамтешню кляву щодо прав людини. Перша така конференція у Београді, столиці комуністичної Югославії, давала тільки обмежені можливості щодо обвинувачування СССР. У Мадриді буде більша свобода рухів. Ми не чули і не знаємо, чи є скоординовані заходи і чи виготовлено один спільний план діяння всіх тих чинників, які зацікавлені цією справою.

3. Зменшується число українських шкіл і спадає фреквенція їхніх вихованців. Це стосується однаково шкіл в системі Шкільної Ради при УКА, як і шкіл церковних, однаково Української Католицької, як і Православної Церков. Чули ми про закиди на адресу спонзорів тих шкіл. Але ж це справа цілої громади і ціла громада повинна борити моральний натиск на батьків, посилаючи своїх дітей до повногосподарних українських шкіл, як і шкіл українознавства.

4. У газетних статтях і на деяких окремих дискусійних вечорах чуємо нарікання з приводу щораз більшого числа мішаних подруж. Проблема складна й делікатна, яка у першій мірі вимагає ґрунтовних студій.

5. Немає можливості зупинити цілком та неможливити процес природної асиміляції. Але є великі можливості сповільнити той процес та протиставити йому головним чином теорію і практику "двох батьківщин" — щоб зберегти в українській громаді ті покоління, які народжуються уже тут, в Америці, тут інчаються школи і яким не можна казати, що Америка — це чужина. Були вже цілі теорії про "виховну систему", але це були не фозерверки, спорадичні й епізодичні добрі конференції, які проте не знайшли впертих і послідовних виконавців прийнятих там тез.

6. Проблема протігної, впертої і безперервної акції в обороні переслідуваних в Україні наших братів і сестер, які мають героїську відвагу протиставлятися існуючому режимові — повинна стояти на першому місці. Можна висловити найповажніші сумніви на адресу способу, як наша вільна громада ставиться до цієї трагічної справи, яка рівняється бути чи не бути Україні.

Ми виражували тільки шість проблем — це на найперший приклад. Напевно є таких проблем куди-куди більше. Можна від ранку до вечора і від вечора до ранку сперечатися, чи в СССР панує комуністична партократія, чи російський імперіалізм, — можна до зануді говорити і сперечатися про число і сумну роллю українських яничарів в русифікаторській акції панівного режиму. Але Україні від отаких дебат не буде легше. Зате: якщо існуючих в системі Українського Конгресового Комітету Америки понад 700 місцевих клітин членських організацій вестимуть під енергійною кермою Централі УКА послідовну акцію задля розв'язування конкретних проблем, то це буде могутній конструктивний активізм, який мусить мати корисні висліди. Це має робити не одна централа УКА, але під її кермою, за ініціативою і докладно виготовленими планами та вказівками від централі — всі отих понад 700 зорганізованих клітин вільної громади. Але для цього треба, щоб з безплідних і Україні і вільній громаді зайвих суперечок — перейти до згідливої і гармонійної праці УКА. нашої централі центральної, нашої залегалізованої репрезентації перед американським світом і уповноваженим координаційним чинником, який має займатися і розв'язуванням проблем. Тоді не буде просто місяця для таких внесків, дискусій і резолюцій, які ні однієї з названих (і неназваних) проблем не розв'язали, а внесли зайвий фермент. XIII Конгрес Українців Америки стане історичним, коли переведе зворот — від фраз в сторону ділових, актуальних проблем. У дружній співпраці, в пошани одних до одних, у взаємній толеранції, на базі спільних нам дорогих цілей.

Вступайте в члени УНС

Виступ Юрія Литвина на суді дуже промовисто оповідає про те насильство, яке чинить влада над учасниками українського правозахисного руху. Як відомо, Юрія Тимоновича Литвина засуджено на 3 роки позбавлення волі за зфабрикованим звинуваченням /карна стаття 186 ч. 1. КК УРСР/. Ю. Литвин — тяжко хвора людина, його життя під загрозою.

Така сама розправа за різними вигаданими звинуваченнями спіткала багатьох інших українських правозахисників: В. Стрільцева, В. Січка, П. Січка, В. Овсієнка, М. Горбала, Ярослава Лесева, Петра Розумного, а давніше Петра Рубана, Сергія Бабича, Василя Бардачука і нещодавно заарештованих Віталія Калинченка, Володимира Крайника, філолога Ганну Василенку Михайленко з Одеси, поета Зіновія Красівського /Моршин Іван-Франківської області/ та інших правозахисників. Усі вони стали жертвами офіційного розбою. Така ж розправа нині чекатиме на багатьох інших сьогоднішніх невідомих правозахисників, яких заарештують завтра. Боротьба за правозахисним рухом — це боротьба, яку так звана народна влада СРСР ось уже 60 років веде з народом. Проблеми, підняті правозахисним рухом,

Повдінна криза, в якій знайшовся Советський Союз на протязі останніх років, стає щораз дошкульнішою. На господарському відтинку доходить вона до такого, що вже годі. Не можна пообіцувати людям "грудок на вербі", не можна їх потішати в безконечність, що ось чергова п'ятирічка — і ось ми заживемо, не можна втокмачувати людям, як то зле в інших країнах, бож вони туди йдуть і все бачать. А на політичному відтинку: внутрішній СРСР кожен бачить щодня нагу советську дійсність, а на світовому форумі навіть найбільшим русофілам і советофілам відкриваються очі. Кремлівські лідери освідомлюють собі, що той стан треба змінити, бо він ранище, чи пізніше породить законні наслідки: режим, що не здає життєвого іспиту, мусить відійти.

"Канікули" в Криму

Керівництво СССР, як це видно з цілого ряду його потягнень і виступів, робить поважні заходи, щоб з існуючої всеобіймаючої кризи вийти. Назовні суспільно-вигадані "тези" і пробувають накинати їх своїм громадянам та урядам підкорених, чи збаламучених народів, громічки "боронять мир" і лають "капіталістичні імперіалісти" та їхні зброння і підготову до війни, хоч ті того всього аж ніяк не хочуть та з глибокої душі ненавидять, а брешнівські гарні жарти, усміхаються та пропонують "дружбу і співпра-

УКРАЇНСЬКА ГРУПА В СПРАВІ Ю. ЛИТВИНА

(Серед матеріалів Інформаційного бюлетеню ч. 2 за 1980 рік Української Гельсінкської групи, про який нещодавно повідомлялося в пресі, одним з найбільш актуальних і важливих документів є звернення "Від Української правозахисної групи в справі Юрія Литвина").

стають дедалі гострішими, коло цих проблем зростає з кожним днем...

Жертвами офіційного розбою стали члени Московської Гельсінкської групи, учасники робітничого руху незалежного профспілки на чолі з В. Клебановим. Жертвою посиленних репресій став А. Д. Сахаров — людина, діяч, що усюди все найкраще, що є в цій країні. Позасудове заслання академіка А. Сахарова, вчинене в час окупації Афганістану, свідчить, що влада позбулася останнього стриму, стоячи перед нерозв'язаними проблемами часу. Ми звертаємося до свого народу і кажемо: єдиний реальний шлях виходу з цієї скрути, в якій ми перебуваємо, — це шлях, на який вказує академік Сахаров, — правозахисний рух в СРСР.

Поки партія буде тримати монополію на владу, відгородившись від голосу народу стіною тюремних мурів, адміністративних заборон, — жадна з історичних проблем не розв'яжеться. Місія правозахисного

руху — розбудити громадську думку, сприяти створенню незалежного від держави мережі громадських організацій і легалізувати громадську думку в країні. Так звана монолітна радянська суспільство тотально відсутності цього суспільства, бо це суспільство ніяк не виявляє свого існування, будучи цілком розтоплене по державних прокрустових ложах дозволеного буття. Це суспільство не має вільної преси, не має своїх об'єднань, не має свого голосу, не має свого тіла. В цьому полягає жах нашої тоталітарного існування, при якому цілий народ стає предметом партійних маніпуляцій, слухняною цівкою в руках влади імущих.

Життєвий рівень трудівника першої країни так званого реального соціалізму — це найнижчий в Європі. Український робітник працює шоттижню не 41 годину, а значно більше. Адже мало не кожна друга субота оголошується на підприємстві робочою, тобто ро-

бочий тиждень сягає фактично 44-45 годин. Це значно більше, ніж у розвинених країнах Заходу, де робочий тиждень часом опускається нижче 40-годинного рівня. І за таку працю в Радянському Союзі робітників одержують злидню платню, якої ледве вистачає, аби звести кішки з кілками. Українська трудівниця, жертва своєї рівноправності, змушена працювати нарівні з чоловіком. Але й це не рятує родини від хронічного економічного невикрутку, не кажучи про занедбання прямих материнських обов'язків — виховання і догляд дітей. Добрих 70-80 відсотків спільної платні йде на прохарчування. Наш робітник знає, як постійно порушується трудове законодавство — аби тільки виконати виробничий план. Непомітно, але відчутно на бюджеті родини поступово зростають ціни, девальвуються гроші, постійно бракує предметів першого вжитку. Все це відомо кожному, хто не користується послугами закритих урядових крамниць і не має таємних підлг добре забезпеченого начальства.

Становище селян, усе це змущенні тікати до міста, аби мати більш-менш умови існування /принимай нормований робочий день/, відсутність у них бажання

(Закінчення на ст. 3-ій)

Ярослав Гайвас

СССР ШУКАЄ ВИХОДУ З КРИЗИ

цю". Але за тими машкарами виразно видно заклопотання і шукання виходу.

Літо цього року було характерним показником того, що думають і що роблять "вожді світової революції". Правда, більшість з них сиділи цілі "канікули" на Криму, а на їхньому чолі "президент і генеральний секретар" Л. Брежнєв. Щож, воно не диво. Старичками поробилося і "президент", і його прем'єр, і "духовий ментор" Суслів, та й іншим з них віку не бракує. Десь за кулісами інші, трошки молодші приглядаються цілому розвитку подій і пробують тих на головний сцені тягати шнурочками, але й це треба вкоротити змінити. І тут перша велика проблема. 60 років віджив СССР але дотепер не придбав найважливішої методи, як міняти привадних осіб.

Ленін мав шастя і самий помер, Сталіна придусили і справедливо, він же дусив інших ціле своє життя. Хрущова нагнали, та ще й насміялися над тим, а як же далі? І хоча про це небагато говорять за кремлівськими мурами, але зате воно не сходиться нікому з голови. Два місяці на Криму відбулися зустрічі й розмови. Колись московські лідери воліли улаштовувати масіку. Склалися конференції усіх комуністичних партій і втокмачували їм у голову. А тепер тих "усіх" щораз менше та й "оптом"

ім говорити не можна. Кожен з них має щось нового. Один має застерження, а той сумнів, а ще інший так просто не вірить кремлівським пророкам і тому до кожного з них Москва мусить говорити окрема. Офіційно російських комуністів в Україні "Комуніст України" в ч. 9 за вересень ц.р. подав матеріал п. з. у Центральному Комітеті КПРС. В тому матеріалі насамперед перелічено учасників зустрічі з генеральним секретарем КПСС і "президентом" СССР Леонідом Брежнєвим в липні-серпні 1980 року на Криму. Прибували на цю зустріч "гусак" Я. Кадар, Г. Гусак, Е. Герек (пригадується собі такого?), Н. Чавшеску, Т. Жітков, Е. Гонскер, К. Фомвіхан, Ю. Целденбал. Всі вони президенти, генеральні секретарі, одним словом "вожді" (з вийнятком Герек).

Господарка без господарки

Один за одним протягом двох місяців парадували вони зі своїми антуражами перед Брежнєвом, а в їхніх розмовах з ним і з його "соратниками" ґрунтовно обговорено стан і перспективи розвитку двосторонніх відносин СССР з братніми соціалістичними країнами... особливу увагу звернуто на ефективність народногосподарських зв'язків, удосконалення й поглиблення міжнародного соціалістичного поділу праці...

(Закінчення на стор. 3)

3. листів до редакції

ЗА УСПІШНІСТЬ XIII КОНГРЕСУ

Усі бажасмо, щоб Ювілейний XIII Конгрес Українців Америки пройшов з повним успіхом і приніс благословенні наслідки для нашої спільноти в ЗСА, скріпив наші одностайний фронт в обороні сторозтерзаної України.

Однак на підставі сумних споминів із попередніх конгресів і сучасної політики в нашій пресі та на різних зібраннях, треба по-важно застановитися, як заздальгді усунути есенціальні непорозуміння й конфлікти на Конгресі?

Різниця поглядів завжди були, є і будуть, і треба їх уважати нормальними в демократичному світі, в якому живемо. Так як завжди була, є і буде більшість і меншість, і це треба вважати за нормальну річ. Живемо вже понад 30 років у демократичному світі, де рішає більшість, але деякі наші люди не можуть спокійно сприйняти вислід голосування, погодитися зі станом, що більшість рішає.

З другого боку більшість повинна ставитися з толеранцією до меншості, дозволити і на резолюції меншості, що віддзеркалюють становище деяких кіл. Тоді не буде такої ворожнечі між меншістю й більшістю, як була на IX Конгресі УКА, коли меншість погрожує роздором. Усі групи повинні взаємно себе поважати, не називати образливими висловами. Цього всього треба конечно омити, щоб не повторилися жалюгідні моменти з попередніх конгресів.

Необхідно стриміти до здорового компромісу, на чому й полягає все наше громадське життя. Волю більшість не треба називати "диктатурою", а становище меншості не треба п'ятувати "зрадою". На Конгресі правдоподібно винирнуть три контроверсійні проблеми, що їх треба буде розв'язати шляхом громадського компромісу.

СКВУ, від самого початку свого існування, від 1967

(Закінчення на стор. 3)

ДВІ ДІВЧИНКИ І ХЛОПЧИК

Із великим зацікавленням і увагою прочитали ми гарно опрацьований (як і всі дотеперішні!) репортаж нашого доброго приятеля д-ра Юліана Мовчаня з Огайо п.з. "Автобусом по Іспанії, Португалії та Марокко". Однак хочемо заважити, що в четвертому з черги згаданих п.з. 4-та шпальта, 7-ий рядок згорі написано бумітом Божа Мати появилася перед трома дівчатами-пастушками.

У дійсності це були дві дівчинки: Гіацинта та Лукія і хлопчик Франц. Це виразно видно на світліній образка того об'явлення, поширеного релігійними колами.

У виданні "Об'явлення серця Марії у Фатімі", В-ва.

Микола Кавка (Мамай) Дрессл Гілл. Па.

Олександр Домбровський

Л. ВІНАР — БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ

/З нагоди 30-літньої наукової діяльності/

(1)

Уже в перших своїх самостійних наукових творах Любомир Винар показав себе винятково здібним істориком-дослідником, озброєним доброю ерудицією, досконалим знанням джерел і критичним ставленням до них та передньою науковою літературою, оригінальністю та самостійністю у наукових конструкціях, глибокою аналізі й увагою до синтезу історичних явищ та діячів, любов'ю до історії та почуттям неперестанного зв'язку з своїми науковими предками, з корінням у рідному ґрунті, — якості, що їх Вячеслав Прокопович уважав обов'язковими для українського історика. Так написав у своєму ювілейному "Слові" проф. Олександр Оглоблін з нагоди відзначення 30-літньої творчої діяльності його колишнього учня, а сьогодні видатного історика й організатора українського наукового життя — проф. д-ра Любомира Винара. У 1980 році теж відзначався 15-ліття діяльності Українського Історичного Товариства, яке збігається якраз із відзначенням наукової й науково-організаційної праці нашого видатного вченого. Цей збіг дат не випадковий — Л. Винар був ініціатором і є душою Українського Історичного Товариства.

Науково-організаційна діяльність

Ця ділянка праці проф. Л. Винара охоплює його

діяльність у наукових установах, в університетах, а даліше організацію наукових конференцій і вкінці його редакторську працю.

Л. Винар, дійсний член УВАН і НТШ, є звичайним професором бібліотечної школи й директором Центру етнічних дослідів у Кентському Сейтвотому університеті. Він є також звичайним професором при кафедрі українського Вільного Університету. Свою наукову працю веде на українському й американському академічних форумах. Від 1978 року він очолює Академічну Радку для Етнічних Студій в Огайо, яка об'єднує і координує працю 25 університетів і коледжів в Огайо в ділянці етнічних дослідів.

Вкладові в розбудову української історичної науки, наш історик — ювіляр присвятив своє життя й свою працю. Як молодий і динамічний учений, Л. Винар уважав, що українські історики мусять мати свій власний, науковий журнал — творчу лабораторію, в якій могли б співпрацювати різні покоління дослідників. Уже в 1956 році він видвинув питання створення незалежного, історичного журналу в статті "До організації історичних дослідів" /"Свобода", ч. 33, 1956/. Рівночасно він запропонував, щоб цей новий орган видавали спільно НТШ і УВАН. Проте в наслідок браку глибокої співпраці між нашими науковими установами в тодішньому часі й можливо через недовіру наших істориків у власні сили цю пропозицію тоді не зреалізовано. Тому д-р Л. Винар вирішив оснувати історичний журнал. І так рік 1963 можна вважати переломним для української історіографії. Бож тоді від Історичної Комісії "Зарева" і за редакцією нашого ювіляра вийшло, перше число "Українського Історика". Таким чином Л. Винар став основником і редактором єдиного українського історичного журналу на Заході, який гідно репрезентує українську історичну науку на українському й міжнародному наукових форумах. Він зумів притягнути до Редакційної Колегії й до співпраці в журналі найвидатніших українських істориків і дослідників допоміжних історичних дисциплін, а згодом і деяких неукраїнських істориків. Вдержання і розбудова наукового журналу вимагала й вимагає самопосвяти від редактора й його співробітників. І тут з повним признанням треба сказати, що редактор "Ук-

раїнського Історика" вже 17 років веде цю надзвичайно відповідальну працю без жадної винагороди. Навпаки, коли наставала тяжка фінансова криза, яка грозила ліквідацією журналу, він, без жадного розголосу, покритав недобори. У 1965 році ювіляр заініціював створення Українського Історичного Товариства, яке згуртувало різні покоління українських істориків у діаспорі й являється сьогодні репрезентантом української національної історіографії. Це є тривале досягнення для розвитку української історичної науки.

Зітших науково-організаційних починів нашого ювіляра треба згадати його співініціативу в організації Українського Генеалогічного й Геральдичного Товариства /1963/, оснування Українського Бібліологічного Інституту /1962/, а також співініціативу в оснуванні Асоціації Українських Професорів. Л. Винар є також заступником голови Історично-Філософської Секції НТШ, головою Комісії УВАН для дослідження українського поселення в ЗСА, заступником голови Української Наукової Фундації і членом багатьох наукових товариств. Він також успішно організував декілька історичних конференцій на форумі Американської Історичної Асоціації й Американської Славистичної Асоціації /AAASS/ та брав участь із доповідями в різних наукових конференціях, спонзорованих американськими, канадськими й українськими науковими установами. У 1976 році Л. Винар заініціював скликання першої конференції — з'їзду українських істориків, що відбувся від 29 до 31-го травня 1978 року в Лондоні, Онт., під спонсоратом Українського Історичного Товариства, Канадського Інституту Українських Студій та Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету. З науково-організаційною діяльністю проф. Л. Винара безпосередньо пов'язується його директорство в Центрі Етнічних Дослідів, який також охоплює дослідження діяльності української спільноти в Америці. Л. Винар являється без сумніву здібним організатором наукового життя та своєю творчою й повною посвятою працею причинився і даліше причиниться до розвитку української історичної науки й української культури на науковому форумі в Америці й взагалі на Заході.

(Продовження буде)

ПОЧАЛАСЬ ОСІННЯ КАМПАНІЯ УНСОЮЗУ! МЕТА: 2,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ. ВСТУПАЙТЕ В РЯДИ НАЙБІЛЬШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РОДИНИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!

Українська...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

працювати біля святої землі призвело до того, що держава вже не може обійтися без регулярного закуповування зерна в капіталістичних державах, система колгоспного господарювання, неефективна всі роки свого існування, не здатна викликати змін до своїх вроджених хвороб — які б фінансові ін'єкції їй не робили. Люди зневірені в колгоспній праці, тікають до міста /молоде покоління лише все на своїх батьків/. Сільське господарство йде до великого краху до ще більшого.

Становище рядової інтелігенції мало чим відрізняється від того, в якому перебувають робітники і селяни. Її турботи полягають у тому, щоб якось уможливити матеріальний стан свого життя. Іншої мети вона просто не має. Перетворившись на чиновників державної служби, український інтелігент і не в змозі виконувати якусь духовну місію. Він або рекрутований до панівної касты партійно-державного чиновництва, або опускається на люмпенське дно — у вічний матеріальний невикрут, у клопотні буденщини і т. д. Усе це питання, обійти які правозахисний рух не може. Весь комплекс питань, пов'язаних із соціально-економічними і політичними правами людини, має бути в нашому погляді.

Ми так само не можемо миритися з великодержавним шовінізмом /до речі, посяганням зверху/, який за панував на Україні. Проблеми, висунуті свого часу українськими правозахисниками 60-х років, стали значно пекучіші.

Процес нівелювання націй зайшов задалеко і вирішується він передусім на території України. Українським правозахисникам було, є і буде найтяжче. Тут не минути ні малого, ні старого, ні більш значущого правозахисника, ні початківця-неофіта.

Доля всіх інших народів Союзу РСР залежить від того, чи виграє російський шовінізм свою війну з українським національним організмом, /що за кілька століть перебування в імперіальному середовищі зазнав уже органічних змін/, чи цієї війни російський шовінізм не виграє.

Правозахисний рух в СР-СР став сьогодні фактором міжнародного значення — попри тимчасові втрати в межах країни. Ми вважаємо, що істотною перспективою цього руху було б створення громадських груп правозахисту — в кожному районі Союзу РСР, їх спільна координація і сконцентровані зусилля при збе-

реженні демократичних засад, на яких цей рух існує досі.

Тобто правозахисний рух міг би стати громадським коректором партійного абсолютизму, сталою формою народного волевиявлення зразок тих рад, які існували на початку століття і досягли своєї функціональної зрілості в умовах температури переджовтневого 1917 року.

Кожна область, кожен район повинен започаткувати цей правозахисний рух або тотальним утилкам влади протиставити тотальну волю до забезпечення в країні правового клімату нарівні часу.

Другою перспективою правозахисного руху — вже на міжнародній арені — було б створення міжнародного координаційного центру таких правозахисних громадських груп — на рівні ООН.

Цей міжнародний координаційний центр міг би бути своєрідним варіантом ООН, лігою громадської думки народів, а не урядів держав.

Цей правозахисний координаційний центр, поклавши в свою основу інтереси Людини, її персональний добробут, як одиниці соціально-світowego організму, керувалася б у своїй роботі гуманістичними принципами всього людства, а не правовими регіональними постулатами, які завжди є вчорашнім днем людських змагань до соціальної справедливості.

Такий центр міг би бути ідеальною школою вироблення загальнолюдських принципів гуманізму, їхнього повсякденного поширення у суспільстві, регіональним правовим, специфічним нелюдським диктатур, що визріли на тілі нашої планети, як її ракові пухлини.

Міжнародна і міждержавна природа правозахисного руху має стати тією основою, на якій люди цілого світу унеможливають агресивні війни, регіональну кривду і зможуть вирішувати ті складні питання, що постають сьогодні перед цілим світом, перед усією планетою — єдиною спільною вітчизною всіх племен і народів...

Ми простягаємо руки правозахисникам Росії і Вірменії, Литви і Естонії, самоборонцям Польщі і прибічникам Чеської Хартії, всім людям землі, що дбають про оборону прав людини на вільній од державних меж землі, і кажемо: Об'єднаймо наші зусилля вже сьогодні, поки нас не кинуть в провалля світової війни, дим якої вже куріє над планетою!

ОДНІЄЮ З ПІДПІЛЬНИХ ГРУП у Мавілі, Філіппінах, є Визвольний рух 6-го квітня. Та організація виконала дотепер понад 30 бомбових замахів і вбила декілька осіб. Між убитими є одна американка, яка загинула недавно. Ця група вислала листи до представників американських подорожницьких фірм, які прибули до Мавілі на професійну конференцію, й погрозила їм убивством, якщо вони візьмуть участь у запланованій конференції. Представники революційних груп на Філіппінах, який діє у столиці ЗСА Вашингтоні, підтримав погрозу своїх товаришів з Мавілі та зі свого боку вимагає, щоб американці в конференції участі не брали. Для підкріплення своїх погроз терористи виконали цілий ряд бомбових замахів після вислання листів.

Головна Булава Уряду Пластового Сенiorату влаштовує з приводу 50-річчя Сенiorату і 50-річчя розв'язання Пласту **СВЯТОЧНИЙ ВЕЧІР** п. н. „БУДІВНИЧІ ПЛАСТУ” в суботу, 25 жовтня 1980 р., о год. 6:30 веч. у великій залі Пластового Дому в Нью-Йорку при 144 Другій Авеню. Участь беруть пластуни сеніори: ЯРОСЛАВ ГЛАДКИЙ, ОЛЬГА КУЗЬМОВИЧ, ЮРІЙ АРОСЛАВСЬКИЙ, ДАРІЯ ФРАНКЕН. В часі вечора розвагові програму виконують пластуни — члени Пластової Станції в Нью-Йорку. Організатори запрошують сердечно на цей вечір усіх Громадян — Приятелів Українського Пласту і Пластунів Сеніорів Нью-Йорку та околиці.

СССР шукає виходу...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

нування у Москві. Як „держплян” не плянував би, але ніяка королева не дасть більше молока, доки її господар не допийне. А советська господарська система побудована власне на тому, щоб тих господарів не було. За господарів правлять секретарі обкомів, райкомів і інших — комів, а тим залежить на тому, щоб виконати „інструкцію з центру” і написати якнайкращий звіт.

У тіні Грека

Значно більше уваги, як господарським справам, присвячено в тих розмовах світовій політиці. Зі звіту ЦК КПСС так і видно, як Москву пече сучасний міжнародний стан та й місце в ньому, яке їй прийшлося зайняти. Очевидно, що причини лиха не „дії США та інших країн НАТО, які мають намір порушити існуючу чи близьку рівність воєнних сил”. Довгий реєстр своїх „тривів” (жівів) про складність міжнародної обстановки та про потребу „розрядки напруженості” починає „Комуніст України” від варшавської наради Советського Союзу і його сателітів весною цього року, чий ухвал, на жаль, не вдалося перевести в життя через „негативний вплив на міжнародні відносини партнерства імперіалістів і пекінських геомоністів”, але цьому ні той офіційно, ні ті кого він заступає не знаходять ніякої ради, ні поради. Він пише „Особливо важливе

значення мало б досягнення згоди щодо проведення загальноєвропейської конференції в питаннях воєнної розрядки і роззброєння”. Потрібне це, очевидно, для того, щоб забезпечити Москві плечі і дати їй вільну руку в конфлікті з КНР. Але ж і вона сама не має надії, що таке станеться.

Вершок нездарності

А вже вершком нездарності і несподаності є крутисть СССР в стосунку до російської збройної інвазії на Афганістан. Ось воно: „Братні країни солідарні з квітневою афганською революцією, завоювання якої хотіли б перекреслити ті, хто організує контрреволюційну інтервенцію, намагається втручати у внутрішні справи цієї самостійної позаблокової держави”. Яка советська збройна інтервенція? Хто чув, що там є російська дивізія, літаки й танки, які залізом засиплюють афганську землю і її господарів, а що залишилось живим вогнем не палить? Та це ж тільки капіталістичні інтервенції „намагаються втручати”!

Якщо ж з тих розмов, які відбулися на тій підставі і в такій атмосфері нічого вийти не може. Москва виходу з кризи ні в середині, ні в зовнішній не знайшла, а кримські зустрічі 1980 року закінчуються в загальному таким фіяком, яким закінчилися перебування в Криму і розмови „двох генералів” Грека і Брежнєва.

Видання творів І. Недільського

Українська Музична Фундація приступила до видання вибраних творів для мішаного хору капелли св. п. проф. Івана Недільського за редакцією проф. д-ра Ігоря Соневицького.

Твори композитора вішаються великою популярністю, а „Засяло сонце золоте” ввійшло до залізного репертуару українських хорів.

В збірнику, крім інших творів, поміщені Служба Божа, що її композитор написав у Байроїті в таборі переміщених осіб.

Українська Музична Фундація передала вже матеріал до друку і має надію, що при щедрий фінансовий підтримці прихильників творчості І. Недільського та прихильників української культури взагалі, збірка з'явиться ще до кінця календарного року.

Пожертви на видання творів І. Недільського слід надіслати на адресу: Prof. D. Karanowycz, c/o Ukrainian Music Foundation, 29 Clinton Terr., Irvington, N.J. 07111.

ОМУА

Об'єднання Мистців Українців Америки

запрошує Українське Громадянство на

ВІДКРИТТЯ ПЕРШОЇ

ВИСТАВКИ КАРТИН

ХРИСТИНИ ШМІГЕЛЬ

в неділю, 12-го жовтня 1980-го року, о год. 1-й по пол. в Галерії ОМУА, 136 Друга Авеню, Нью-Йорк, Н. Й.

Виставка відкрита в будні — 6-8-ма веч. суботи і неділі — 1-8-ма веч. і триватиме до 12-го жовтня 1980 року.

3 нагоди

15-ої РІЧНИЦІ ПОСВЯЧЕННЯ ЦЕРКВИ-ПАМ'ЯТНИКА

що її збудували побожні українські люди поза межами Батьківщини на молитовний спомин мучеників і страдників українських, жертв Великого Голоду та всіх, що життя своє віддали за Віру Христову, Св. Українську Церкву Православну та волю і державність України.

в неділю, 12-го жовтня 1980 року

буде відправлена

СОБОРНА АРХИЄРЕЙСЬКА СЛУЖБА БОЖА

яку очолять Блаженніший Митрополит МСТИСЛАВ і ВПреосященний Архiepіскоп МАРКО.

Після Святої Літургії, перед Церквою, буде відправлена СОБОРНА ПАНАХИДА за душі фундаторів і будівників Церкви-Пам'ятника та спочилих на її центрі.

Повідомляючи про цю значущу у нашому житті подію, звертаємося водночас до широкої української громади та наших громадських організацій з проханням: — вшанувати своєю присутністю цю церковно-національну урочистість та святкову з цієї нагоди БЕНКЕТ, який відбувається у сусідньому готелі „МАРРИОТТ”. Початок Служби Божої о год. 9:30 ранку, бенкету о год. 1:30 по полудні. Квитки на бенкет (17.50 від особи) можна придбати в парафіях або канцелярії Консисторії у пані А. Грибович, тел. 201-356-0090.

і у Кредитній у Бавнд Бруку, тел.: (201) 469-9085.

Паркування авт — БЕЗПЛАТНЕ.

НАСТОЯТЕЛІ І ПРИЧЕТІ ЗА СЕСТРИЦТВО І БРАТСТВО ЦЕРКВИ-ПАМ'ЯТНИКА у БАВНД БРУКУ, Н. Дж. США

ЗА УСПІШНІСТЬ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

дисидентів. Цікаво, що дисиденти вболівають над браком згоди між українцями на поселеннях, але чому ж між ними немає згоди?

Третя справа — Мадридська конференція. Комісія Прав Людини СКВУ під проводом сенатора П. Юзика приготувала потрібні матеріали на цю конференцію. До неї прилучиться напевно делегація від УККА. Але якщо крім неї буде ще кілька українських делегацій, що діятимуть окремо, то це послабить наше становище. Варт пригадати, що в Копенгагені, на Світовій жіночій конференції, вступила українська спільна делегація, що складалася з 22-ох українок з різних країн, різних організацій і по-

глядів. Якщо наше жіноцтво збудується на одну, спільну делегацію, то чому наші, переважно „чоловічі”, організації не можуть збудуватися на одну, спільну організацію до Мадриду? Добре було б, щоб у XIII Конгресі наше жіноцтво взяло більш активну участь і своїм тактом, інтуїцією, толерантним підходом до всіх проблем причинилося до повного успіху XIII Конгресу. Жіноча центральна СФУЖО працює солідарно, згідливо, без непорозумінь, що повинні собі взяти за добрий приклад інші наші центральні, зокрема УККА і СКВУ.

Іван Дурбак
Трой, Н. Й.

ПЕРШИЙ РАЗ в історії модерного Ізраїля член кабінету міністрів був підданий докладному поліційному пересліданню. Йшлося про Агарона Абугазіру, міністра релігійних справ, чий підвладний, працівник міністерства, у якому він є міністром, зловживав державними фондами, за що є тепер перед судом. Сам міністр, як і деякі його співробітники належать до Національної релігійної партії, що входить у склад коаліції, очоленої Менахемом Бегіном. Після допиту міністра випущено на волю. Він пообіцяв журналістам, які його питали в тих справах, в найближчих днях зробити пресконференцію і на ній усе докладно висвітлити. Якщо б виявлено причетність міністра Абугазіри до зловживань, тоді може постати криза кабінету, яка, з огляду на мінімальну більшість, на якій опертя бльок Бегіна, може закінчитися його упадком і розпаванням нових виборів.

У ПОСПІХУ ВИХАТИ з Вашингтону і розпочати передвиборчу кампанію в свою користь і користь своїх партій, сенатори і конгресмени прибули схвалити вісім-відсотковий податок на летунські подорожувачі квитки і тим самим зробили „подарок” тим особам, які багато подорожують літаками. Отже, від 1-го жовтня ц. р. п'ять-відсотковий податок залишається далі в силі.

У СВІТЛУ ПАМ'ЯТІ

моєї Незабутньої ВУЧКИ

СОНИ АДРІЯНИ БОГАЧЕВСЬКОЇ

учениці Школи св. Юр'я Школи Українознавства й Пласту в Нью-Йорку.

В Сороковий день відходу у вічність

пересліяно:

1,000 (тисячу) доларів на Український Вільний Університет у Мюнхені;
1,000 (тисячу) доларів на Український Музей;
500 (п'ятсот) доларів на Пласт у Нью-Йорку.

Д-р КОНСТАНТИН КЕБАЛО

Дирекція Хемічно-Біологічно-Медичної Секції НТШ

з глибоким жалем сповіщає про несподівану смерть активного члена Секції

бл. п. д-ра

МИХАЙЛА СТЕФАНІВА

і висловлює глибоке і щире співчуття Родині Покійного.

Дирекція Секції НТШ

БАТЬКИ! Зв'яжіть замопуду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами Батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб забезпечити їм кращу будучність, в нашій громаді, у вільному світі нового світового члена!

Д-Р МИХАЙЛО ДАНИЛУК

На медичні Темі

Лікарський довідник. Книжка у твердій темно-зеленій обортці із золотими буквами роботи мистця М.Х. МИХАЛЕВИЧА. 336 сторінок. Ціна 7.00 дол.

SVOBODA

30 Montgomery Street

Jersey City, N.J. 07303

Мешканці стейту Нью Джерсі зобов'язані 5% стейтового податку.

Замість квітів на могилу нашого Приятеля

бл. п. інж. Богдана Підгайного

на Патріарший Фонд

складають 25 00 доларів

Володимир і Наталя ГРИЦИН

У пам'яті і пошану Майдорожчої Мами

бл. п. Марії Круцько

в сумну десяті річницю її СМЕРТІ

складують 100 00 доларів

на будову Української Церкви у Лорді.

Ірина ГАВУР, дочка з Родиною

В ДВАДЦЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ

нашого Незабутнього

БАТЬКА І ДІДУКА

св. п. о. Протопресвітера

ВАСИЛЯ ВАРВАРОВА

основоположника і б. настоятеля Української Православної Церкви св. Андрія у Вашингтоні, Д. К.

відбудеться

в неділю, 19-го жовтня 1980 року

ПАНАХИДА

в УПЦерквах в Бавнд Бруку, Н. Дж.

і Вашингтоні, Д. К.

Просимо Всечесних Отців і Приятелів Покійного помолитися в цю неділю разом з нами за спокій Його Благодійної Душі.

Родина ВАРВАРІВ

Ділимось сумною вісткою.

що дня 6-го жовтня 1980 року, у Філадельфії, Па., несподівано, помер

бл. п.

СТЕФАН ТУЛЮК-КУЛЬЧИЦЬКИЙ

довголітній член Т-ва Українських Інженерів та поручник УГА.

ПАНАХИДА відбудеться в п'ятницю, 10-го жовтня 1980 року, о год. 7:30 веч., в похоронному заведенні Brenner при 22-й і Перш вулицях у Філадельфії, Па. ПОХОРОН в суботу, 11-го жовтня 1980 р., о 9-й год. ранку з церкви св. Миколая при 241 Поллар вулицях у Філадельфії, Па.

Родині Покійного висловлюємо щире співчуття. УПРАВА Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ у Філадельфії, Па.

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ

ім. Тараса Шевченка в Детройті, Міш.

ділється з Громадянством сумною вісткою про смерть бандуриста і визначного майстра бандур

бл. п.

ЮРІЯ ПРИЙМАКА

який упокоївся, після затяжної недуги, на 71-му році життя, в дні 30-го вересня 1980 року.

Тіло Покійного поховане 3-го жовтня 1980 року в Бавнд Бруку, Н. Дж.

З цього приводу висловлюємо свій жалі і глибоке співчуття Його зворій дружині Тетяні та всім Друзям Покійного. Хай буде Йому легкою нерідна земля і вічна пам'ять в нашій народі.

Управа Капелі Бандуристів

З великим сумом та болем повідомляємо, що з Волі Всевишнього.

в понеділок, 6-го жовтня 1980 року, упокоївся в Бозі,

наш Незабутній БРАТ І РОДИЧ

бл. п. д-р мед.

ЮРІЙ МАЛЕЦЬКИЙ

проживав 71 років.

ПАНАХИДИ відбудуться в середу, 8-го жовтня 1980 року, о год. 8-й веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, Union Funeral Home, 1600 Stuyvesant Avenue, Union, N.J., а в четвер, 9-го жовтня 1980 р., о год. 8-й веч. в похоронному заведенні Cardinal в Торонто, Канада.

ПОХОРОН відбудеться 10-го жовтня 1980 року з церкви св. о. Миколая на Проспект кладовища в Торонто.

Горем прибіти:

сестра — СОФІЯ в Україні

стриччів:

М. МАЛЕЦЬКИЙ з родиною

МАРІЯ ГАРАПА з родиною

СТЕФАН І БОГДАН ГУЛИ з родинами

ДАРІЯ ТУРЧИНЕВИЧ І ІРИНА ФЕДАШ з родинами

Неначе падають столітні дуби...

(У 20-річчя смерті о.протопресвітера Василя Варварова)

Оглянешся поза себе, і стає так боляче, прикро і сумно. Неначе столітні дуби падають від урагану. Скільки нас було, покидаючи рідну землю? А глянеш — і серце холоне, ряди рідшавіють і рідшають. А всі вийшли з дому-батьків своїх із глибокою вірою, що їхній ісход тільки проминальне явище, що повернувшись на прадідівську землю, щоб там зложити свої кості. З такою глибокою вірою у поворот на рідну землю покидав і о.протопресвітер Василь Варварів 35 літ тому. Він, що й примірно служив, що й, як кожен з нас, палко любив, болів над її долею, важко переживав упадок рідної державності, співтворцем якої був. Такими приблизно словами над моголою о.Василя прощав його один з близьких і добрих друзів.

І ось, 20 років тому, цього тразкового, палкого патріотико-сборнича, о.протопресвітера Василя Варварова між нами не стало. Обірвалися життєві струни і прийшлося лягти спочити в американську землю.

Народився о.Василь Варварів 22-го січня 1886 року в Житомирі, на Волині. Будучи ще малим хлопцем, вийшов з батьками до Тифлісу, де його батько був призначений директором одного з тамошніх банків. В Тифлісі закінчив гімназію, Вищу комерційну школу, а відтак Вищу військову академію. По закінченні військової школи був призначений до Тифліського Гренадирського полку в ранзі підпоручника. В 1915 році в ранзі штабс-капітана вийшов на фронт до Східної Пруссії.

В бурхливому 1917 році прибув до Києва на Всеукраїнський Військовий З'їзд і восени того ж року вступив до Першої Української Дивізії, де командантом полку був полковник Ніконов. Брав участь у наступі на Білу Церкву, Козятині і Жмеринку. В 1918 році був призначений до Головної Команди Гілуармійської УНР як начальник Адміністративного відділу в ранзі підполковника. В 1919 році дістав призначення до штабу Херсонської Дивізії, де командантом був генерал Пузичкий. На початку 1920 року був призначений до головного постачання Військового міністерства як начальник адміністративного, а згодом і господарського відділів, в ранзі полковника. В 1920 році заступив обов'язки головного інтенданта постачання армії при Військовому міністерстві УНР. Начальником головного постачання армії був полк. Русіян.

Коли Українська Армія була інтернована поляками, після укладу держави, св.п. В.Варварів поїхав до військових таборів, спочатку до Тарнова, а потім до Ченстохови. В 1921 році після перевишколу в Крем'янецькій духовній семінарії був висвячений в священника сан. рукоположений тодішнім Крем'янецьким єпископом Діонісієм.

В сані священника повернувся до інтернованого українського війська і дістав призначення на таборового священника в таборі Шалків; а з ліквідацією того табору переїхав у Каліш, виконуючи далі обов'язки військового священника. Після смерті його великого друга, бл.п. о.Петра Білона, протопресвітер Василь Варварів залишився єдиним із живих з усіх військових священників українських армій. З його смертю відійшов у вічність останній український військовий душпастир, що за-

раз же після вогню і бурі української національної революції замінив шаблю на Хрест, щоб і далі служити своєму народові, якого він любив усією своєю шляхетною душею.

В кінці 1922 року повернувся отець-протопресвітер Варварів на свою рідну Волинь, де дістав призначення на парафію в селі Битень. Був він один з перших священників, що почав відправляти Службу Божу своєю рідною українською мовою. Це було не до вгоди польській владі. В березні 1923-го року польська поліція заарештувала о.Василя і етапним порядком відправила його до табору в Каліш. Після дуже зусильних намагань та інтервенцій парафіян, як також високіх представників українського військового командування, поляки дозволили о.Василеві повернутися на Волинь.

В 1925 році дістав він призначення на парафію в містечку Повурськ, Ковельського повіту, де й прожив 13 років. Тут він розгорнув широку місіонерську працю, роз'їжджаючи дуже часто зі своїми глибоко обдуманими проповідями до інших парафій. В 1938 році дістав призначення на парафію в село Оздень на Лучині, а після пакту між Гітлером і Сталіном та окупації Західної України більшовиками втік після двох арештів на Холмщину і працював бл.п. Владимира Іларіона (Огієнка) при Холмському катедральному соборі на Св.Данилівській Горі. Весною 1942 року повернувся на Волинь і дістав призначення настоятеля собору в місті Рівному та працював бл.п. Владимира Платона при Консисторії УАПЦ. В цьому ж році був піднесений до найвищого священнического чину — протопресвітера.

В 1944 році вийшов о.Василь з Владикою Платоном та іншим духовенством до Німеччини, а після закінчення війни працював священником спочатку в таборі українських втікачів в Ульмі, а пізніше — в Цуффенгаузені, обслуговуючи одночасно українську студентську громаду при Гайдельберзькому університеті. В той час працював також при Владикою Платоні в Консисторії. В 1949 році вийшов до 3-ї дивізії Стейтів Америки і згодом поселився в столиці країни Вашингтоні, де заснував першу українську православну парафію св.Апостола Андрія Первозванного. Після десяти літ невтомної праці, будучи її настоятелем і духовним провідником, полишив її по собі цінну пам'ятку — власну церковку; українську громаду Вашингтону збагатив своєю ідейністю, соборницьким підходом, правістю і патріотизмом.

В невідомі, 9-го жовтня 1960 року, після короткотривалої недуги помер о.протопресвітер Василь Варварів на удар серця. Після урочистих похоронних відправ з участю Владик, Митрополита УПЦ у ЗСА бл.п. Івана і тоді ще Архiepіскопа Мстислава, спочив о.Василь навіки поміж двома добрими друзями — бл.п. проф.Михайлом О.Ветяховим, президентом УВАН в ЗСА, і бл.п.Петром Білоном, колишнім військовим священником Армії УНР. На українському православному цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, де вже лежить спочиває один із співтворців, про якого світла пам'ять надовго залишиться поміж нами.

Товариство св. Софія — Комісія Патріяршого Фонду повідомляє на Патріярший Фонд зложили:

УП-80

1.000.00 Кредитова Кооператива „Певність” в Чикаго
100.00 Д-р Роман і Лідія Смик, Е. і Л. Держко, „Зелений Яр” — Детройт, переслав С. Шуровський.
60.00 Н. Н. в пам'ять бл. п. Стефанії Малаховської.
25.00 І. і П. Залиба, С. Білий, Детройт, Тов. Інженерів в пам'ять бл. п. Архип. Цісарук.
20.00 Н. Н. в пам'ять бл. п. Стефанії Малаховської.
15.00 Осип Сливинський.
10.00 Степан Григорчук, Микола і Євгенія Кохан в пам'ять бл. п. Ольги Мельник, Степан Григорчук, д-р Богдан і Ірина Лончина в пам'ять бл. п. о. Богненяча, Степан Григорчук.

Рочестер в пам'ять бл. п. Антонини Гринишин збирав М. Лонкевич.

50.00 Родина Гринишин, Андрій і Марія Фалат.
25.00 Н.С. відділ 437, М. і О. Малинівський, І. С. Телета, О. і М. Лонкевич, М. і М. Крижанівський, Андрій Яріш.
20.00 Л. і Е. Красноволевський.
10.00 Володимир і Євгенія Колцо, В. і Б. Тарнавський, родина Гопкінс, А. Василь, Софія і Осип Колцо, П. і М. Яріш, Е. і М. Кавин.
5.00 К. і М. Лялька, Т. і І. Масний, Е. і Л. Костів, А. Савченко, І. Я. Фецишин, С. Королішин, І. і М. Мойсей, А. Дига, О. І.С. Чолач, С. і М. Сепняк, О. і А. Джус, В. і Л. Бездух, В. і А. Ліщинський, І. Чернецький, А. і О. Буцера, Т. і М. Лесик, І. і Е. Торуш, Д. Бездух, М. і Л. Шавранський.
10.00 Михайло і Марія Крижанівський по бл. п. Марти Лобас.
20.00 Любомир і Люба Білик.

Маямі — замість квітів на могилу бл. Володимира Ценко збирав Вероніка Цегельська:

50.00 Д-р Юрій і Вероніка Цегельські.
25.00 Володимир Трач.
20.00 Ярослав Терлецька, Йосиф і Марія Сохор.
10.00 С. Стерпак, Б. Катамай, С. і А. Левницькі, І. і Р. Кравців, М. Ракуш.
5.00 О. і С. Бульба, О. Урбанський.

Замість квітів на могилу бл. п. Оксани Артимішин:

100.00 Д-р Юрій і Люба Артимішин.
50.00 Михайло і Стефанія Дзюнки.
25.00 Антін і Ірина Рушицькі.

Ньюарк Н. Дж. — в пам'ять Богдана Карановича переслала д-р Д. Миндик

10.00 д-р Евген Перейма, Ірина Дзедзик, А. і П. Петровські, А. Яськів.

Детройт — замість квітів на могилу бл. п. Дарії Бойчук

25.00 Д-р В. Прокопович.
20.00 Тарас Когут, Оксана і Ярослав Круляк, Володимир Тонин (не чітко).
15.00 Надія і Микола Лаврин.
10.00 Е. і В. Барич, С. і П. Білий, М. і Л. Григорчук, В. і О. Климшин, д-р Б. Лончина, В. і О. Папіж, А. і Р. Рудницький, О. Ткачук, Ярема Ткачук і дружина, М. і Л. Тонин, Т. і З. Швайку, А. і М. Цісарук.
5.00 В.Бобяк, М. Брездєн, М. Беневич, п-во Іванчуки, Я. Казанівська, О. і М. Климшин, Дарія Писецька, Осип Сливинський, В. і Л. Колодичин.

Комісія Патріяршого Фонду Товариства Свята Софія щиро дякує всім Вельмишановним Збірщикам і Жертводам.

Датки на Патріярший Фонд можна складати на руки Уповноважених збірщиків або вислати на адресу: ST. SOPHIA RELIGIOUS ASSOCIATION — PATRIARCHAL FUND, 7911 WHITEWOOD RD. PHILADELPHIA, PA. 19117.

Всі датки на Патріярший Фонд Товариства Свята Софія можна відтати від податку: IRS №23-74380645

Вступайте в члени УНС!

З громадою і для громади!
В ошадностях наше майбутнє!

УКРАЇНСЬКА ШАДНИЦЯ

UKRAINIAN SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1321 W. Lindley Ave., Philadelphia, Pa. 19141
Тел.: (215) 329-7080 або 329-7277

- ПЛАТИТИ НАЙВИЩЕ, ДОЗВОЛЕНІ ВЛАСТЯМИ, ВІДСОТКИ НА ОШАДНОСТІ.
6% — 8% від сертифікатів, залежно від суми і часу на який вкладається.
- НОВІ 24-РІЧНІ, ВИСОКО-ВІДСОТКОВІ СЕРТИФІКАТИ мінімум 500.00 дол. — висота дивідендів залежить від U.S. Treasury Securities та змінюється кожного місяця.
- "MONEY MARKET" СЕРТИФІКАТИ — мінімум 10,000.00 дол. на 6 місяців.
- ДЛЯ БАЖАЮЧИХ КУПИТИ дім, підприємство, чи будь-яку посіпність Українська Шадниця дає позички (mortgages) на дуже вигідних умовах сплати.
- ДЛЯ СВОЇХ ЧЛЕНІВ дає правні і нотаріальні поради: згрошевлює зарплатні та соціально-забезпечені чеки; продає державні бонди; видає подорожні чеки (Travelers Cheques); грошові перекази (Money Orders) і т. п.
- ПРАЦЮЮЧІ У ВЛАСНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ або в таких, що не забезпечують їх пенсійним фондом, можуть собі відкрити в Шадниці пенсійне conto — IRA — вкладаючи на нього по 1,500.00 дол. річно. Згідно з Федеральним законом, гроші вложені на таке пенсійне conto вільно відтати від приходового податку (Income Tax Return).
- Безкоштовні грошові перекази (Money Orders) для пенсіонерів.
- ГОДИНИ УРЯДУВАННЯ: Кожного дня від 9-01 год. рано до 3-01 год. по пол.; в п'ятницю від 9-01 год. рано до 7-01 год. веч. та в суботу від 9-01 год. рано до 12-01 год. поудня.
- Всі ошадності мають державне забезпечення — F.S.I.C. — на 100,000.00 дол.
- Згідно з вимогами Федерального Банку, передчасне згрошення Сертифікатів підлягає частинному обтягненню дивідендів.

Еміль Анціс розповідає...

(Закінчення зі стор. 1)

Селянин з Волині з неекспропріованою коровою

кою мовою „розмовляють в Києві діти або двірників, або письменників”...

Вищу школу закінчив Е. Анціс у Москві, відомий Всесоюзний Інститут кінематографії, в 1971-му році. Ці п'ять років провів поза Україною, але на постійну працю повернувся знову сюди. Працював в Київській кіно-студії наукових і популярних фільмів, „Кінауауфільм”, і в його поважному доробку аж 80-тих фільмів, яких, проте, не вивіз з Києва сюди, бо це все „державна власність”. Багато з цих фільмів були нагороджені найвищими відзначеннями, про що читаємо в багатьох періодиках підсоветських, які мистецько-оператор приніс зі собою до редакції. Тут і двотижневий журнал „Советский Экран”, де є широке описання успіху фільму „Компютер і загадка Леонарда”. Зроблений з допомогою компютера, фільм набрав багато шуму в мистецьких і фільмових колах СССР і світу своєю новизною і майже сенсаційною ролюю компютера в діяльності будь-якої науки. Цей фільм дістав кілька міжнародних і советських нагород.

Такими ж успішними були й інші фільми, які знімав Еміль Анціс, за багато з них він одержав нагороди. Про це пише „Советский Экран” і український журнал „Ранок”, Новини Кіно-екрану”, зокрема уділяючи багато уваги фільмові „Казки острова Бірючий”, з пригодами малого хлопчика в цьому заповіднику на березі Озівського моря в Україні; тут згадується теж фільм „Спомин про Таллін”. Особливо був виділений знавцями фільм „Із времен Марії Оранти Київської”. Оранта — мозаїка Богоматері в св.Софії в Києві, на ній Мати Божя — втілення людської надії і вітливості. „Непорочною Стіною” звали її колишні кияни й інші вірні, що молилися до Неї.

Переглядаємо з Е.Анцисом і газети: „Культура і Життя”, „На екранах України”, та „Советская Культура”, — скрізь щедри похвали й відгуки про нагороджені його фільми.

Ось зовсім наче незначний епізод: колега виїздив до Ізраїля — це був художник Давид Мірецький — його прощав гурт приятелів.

ДО ВСІХ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Дозвольте пригадати Вам, що вкладки повинні бути вплачені вже в першому дні місяця, коли припадає чергова платність.

Тому просити належні вкладки врізнявати не пізніше, як 25-го дня даного місяця.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Телеф. (201) 372-0468

ROSE-HILL MONUMENTS

184 UNION AVENUE IRVINGTON, N.J. 07111
S. ZELANSKY — ПІЛІП ЧУН

ПЕРШЕ УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО НАДГРОБНИКІВ. СТАВЛЯЄМО ПАМ'ЯТНИКИ НА ВСІХ ЦВИНТАРЯХ І НА СВ. АНДРІЯ В С. БАВНД БРУКУ, НЮ ДЖЕРЗІ І СВ. ДУХА В ГЕМПТОНБУРГУ, НЮ ЙОРК.

Granite

Marble

Bronze

лів. Прощали всі щиро, бажали щасливої дороги. За деякий час всім, що лишилися, запропонували нап'ятувати того, що вийшов. Анціс і тут відмовився. „Органам” такі речі не до вгоди. Всі інші, що були в тому товаристві, піддалися тискові. Але той, хто хоче бути чесним перед власною совістю, як же рад, що нарешті опинився у вільному-вільному світі! Де нікого влада не намагається купити чи залякати, де ніхто не зацікавлений у тому, щоб конче зламати творчу особистість, скрити людину в риг, з особливим ошем говорити про тих, які „ради вищої цілі” ламають свій характер, щоб таки творити навіть у тих умовах справжнє мистецтво. Це найтяжчий шлях. Іх йому шкода. Таких є лише мала група людей. Як ілюстрація — досвід хоча б і відомого з славетного фільму „Тіні забутих предків” Івана Миколайчука, великого таланту. Актор став тепер режисером, про це мріють багато артистів. Ціна — на замовлення зробив фільм — по-жальте Боже — про „революцію в українському селі”. Це сумна картина, коли ціною стає знищення творчої особистості.

Не оминемаю в розмові і теми т.зв. українського „антисемітизму”. Гість говорить про це відверто, так, як є. Антисемітизм в Україні завжди „йшов зверху, від влади”, серед людей, будучи чимало на селах. Анціс не зустрічав ніколи ворожого ставлення. Якщо десь і був якийсь прояв, то він „був несприродний; штучний, тось ім запаморочив голову”. І тепер антисемітизм культивується згори. Влада веде розпал національних порізень. У теорії всюди в СССР — „інтернаціоналізм”, але в практиці — інакше. Так у всьому. Весь марксизм, як ідея, мертвий. А на зміну мертвої ідеї приходять національні відродження серед народів: українського, жидівського, російського також. Це, — на думку Емілія Анціса, — природний рух ідеї. Ціла імперія має слабкі ланки, і наші гості, хоч не політик, але бачить що справу так штучно об'єднання, яким є СССР лише силою тримається, і мусітиме таки розпастися. 50-мільйоновий український народ повинен мати свою державу. Так думають чимало і росіяни, його прихильні, і Еміль Анціс уважає, що число таких росіян збільшується.

Перехід до плюралістичного способу життя на зразок західного не буде безболісний, бо нема на Сході „західного досвіду терпимості, толеранції”. Перехід не буде „м'яким”, але „воля чини не має”. Багато набиралося-накопичилося кривд і свобода здобуватиметься „жорстоким способом”. Так, зрештою, є тепер загальною в світі. Покладає великі надії на інтелігенцію, яка стримує маси від ексцесів. Сам Еміль Анціс, який формувался під впливом українського і російського мистецтва, перебував постійно з одними й другими, бачив прекрасних людей з обох боків. Він вірить, що можна ще буде знайти спільну мову поміж людьми — мову любови до свого, а пошани до іншого народу.

Досвід Америки, де „перетоплюються” начебто всі культури, але де кожна нація може зберегти своє власне лице, мусить бути прикладом для всіх, — каже гості, — і на закінчення розмови — цікавої хвилюючої — розповідає про свої плани на найближчий час. Ось в PBS — телевізії віддав на розгляд свій новий документальний фільм про советське неофіційне мис-

тество. Хочє зробити виставку перед українцями в Нью Йорку зі світлин з України, за якою наскрізь зріднився і за якою сумує тут, серед надто зурбанізованого, хоч багатого свободою, камінного міста над Атлантикою: „немає на світі України, немає другого Дніпра”, нема і другого Києва, міста гармонійності й теплоти, з м'якими обрисами української лагідної вдачі, органічно близького до української особливості природи, з нею нероздільно пов'язаного. Він знає вже тутешню українську громаду в Глен Спей, де на „Верховині” влітку мав виставку. Подібно до неї має намір дати і у Філадельфії під час XIII Конгресу Українців Америки. Має задум видати і альбом світлин, хоч для цього потрібні чималі фонди, що їх тим часом ще треба здобути. Присутні на розмові з мистцем заохочували його ці плани здійснити для його і для українців, користі. бо Еміль Анціс „вивіз зі собою Україну” і на його „Україну” варто подивитися.

Д-р Лука Луцько:

ВАСИЛЬ СТЕФАНІК

ОПЕРАТИВНИЙ УКРАЇНСЬКОГО ЗЕМЛІ

Ціна — 8.00 дол.

Замовляти:

СВОБОДА

30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07308

СПЕЦІАЛЬНО ДЛЯ УКРАЇНЦІВ

щоб здорові були і довго жили, продам гречний мед по доплаті за фунт, інші платять по 1.75. Купите 50 фунтів маєте 37.50 дол. на газ. По мед треба до мене прийти на паєку.
Кличете: (201) 327-6072
М. СУРМАЧ

PIZNE

THE SILVER MARKET IS RUNNING!

To introduce you to a unique inflation hedge the Madison Rare Coins Gallery, Inc. of New York is giving away to any client who purchases over \$250 worth of silver dollars a free three day, two night stay at a hotel on the Vegas strip. You also get thirty meals, tickets to four Vegas shows, over \$100 gambling chips and over \$100 in CASH (given by casinos).
Call MR. WILLIAM BARRETT collect at 212-668-0101 to discuss your personal investment program.

FUNERAL DIRECTORS

Richard H. Burnadz

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

McNERNEY BURNADZ

FUNERAL HOME

371 Lakeview Avenue

CLIFTON, N.J.

Phone (201) 772-1880

R. H. Burnadz —

J. J. McNERNEY

Funeral Directors

Chapels available through out the Metropolitan Area.

SINKOWSKY

FUNERAL SERVICE

3535 East Tremont Avenue

BRONX, N.Y. 10465

Tel.: 565-5475

191 Avenue "A"

NEW YORK, N.Y. 10009

Tel.: 674-3639

Директор ПОХОРОНІВ

СЕНКОВСЬКИЙ

Здійснює влаштування похоронів в каліфорнії, позолоту в каліфорнії, похоронів в каліфорнії, похоронів в каліфорнії, похоронів в каліфорнії.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКР. ПОГРЕБНИК

Займається Похоронами в БРОНКС, БРООКЛІН, НЬЮ ЙОРК і ОКОЛИЦЯХ

КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET

NEW YORK, N.Y.

ORegon 4-2568

Увага! Вже появилася двомовна збірка вибраних творів **ВАСИЛЯ СИМОНЕНКА**

„ГРАНІТНІ ОБЕЛІСКИ”
в українському оригіналі та англійському перекладі
Андрія М. Фр. Чиревського
Книжка ілюстрована мистецькими рисунками
Мотрі Ходковської
144 сторінок. Літкерує видання, на кредовому папері.
Ціна 5.00 дол. з пересилкою.
Мешканців стейту Нью Джерсі зобов'язує 5% стейтвого податку.
Замовляти: книгарський відділ при „СВОБОДІ”
3930 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07308